

Korzyści i ograniczenia wynikające z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ww. ustawę

Podstawową korzyścią wynikającą z ustawy o działalności pożytku publicznego jest uprawnienie osób fizycznych do przekazywania 1% podatku od dochodów osobistych na rzecz, między innymi OSP i ZOSP RP. Warunkiem otrzymania takiej darowizny jest jednak uzyskanie statusu organizacji pożytku publicznego z wszelkimi tego konsekwencjami, czyli rejestracji i informacji o powyższym w Krajowym Rejestrze Sądowym po spełnieniu wymagań określonych ustawą o działalności pożytku publicznego, prowadzenia odrębnej rachunkowości i księgowości dla działalności pożytku publicznego oraz sporządzania rocznych sprawozdań z działalności pożytku publicznego, a przede wszystkim poddanie się kontroli właściwego ministra w zakresie korzystania z uprawnień określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego..

Korzyściami wynikającymi ze statusu organizacji pożytku publicznego będą również zwolnienia podatkowe, szczególnie z podatku od nieruchomości, podatku VAT, podatku dochodowego, opłat sądowych, opłaty skarbowej, podatku od czynności cywilnoprawnych – wszystko w częściach i zakresie odnoszących się do działalności pożytku publicznego. Nadto, organizacje pożytku publicznego mogą otrzymywać darowizny nieruchomości należące do skarbu państwa i samorządów terytorialnych, niezbędnych na cele działalności pożytku publicznego, co mogłoby zainteresować niektóre OSP.

Korzyścią dla wszystkich organizacji pozarządowych, również nie posiadających statusu posiadających status organizacji pożytku publicznego jest możliwość zawierania umów na wykonywanie zadań publicznych odpłatnie, czyli zarabiania na takiej działalności oraz umów o dotacje na realizację zadań publicznych. Niedogodnością może być uczestnictwo w otwartych konkursach, czyli rywalizacja z innymi organizacjami pozarządowymi, ale ustawodawstwo jw. dopuszcza też inne formy wykonywania ww. zadań np. składanie ofert z własnej inicjatywy.

Korzyścią dla wszystkich stowarzyszeń jest zmiana ustawy Prawo o stowarzyszeniach wprowadzająca zwolnienie stowarzyszeń z opłat sądowych w sprawach o wpis do rejestru stowarzyszeń w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Ograniczeń przewidzianych ww. regulacją nie należy rozpatrywać w kategoriach ograniczeń. Ustawa ustala zasady działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i organizacje pożytku publicznego oraz zasady korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej, a więc z natury rzeczy ma być to działalność obwarowana pewnymi rygorami. Nadto, uzyskanie statusu organizacji pożytku publicznego należy do swobodnego uznania organizacji pozarządowej; może ona wykonywać swoje zadania również poza ww. systemem działalności pożytku publicznego.

W tym miejscu należy podkreślić, że OSP i ZOSP RP już obecnie, przed wejściem w życie większości przepisów ww. ustaw (1.01.2004 r.) wykonuje zadania publiczne określone ustawą o działalności pożytku publicznego, bo są to ich zadania statutowe, nadto są to zadania określone ustawą o ochronie przeciwpożarowej. OSP i ZOSP RP zachowują status jednostek ochrony przeciwpożarowej tam ustalonych, a OSP zachowują wszelkie uprawnienia dotyczące utrzymywania ich przez gminy. Regulacje jw. nic nie zmieniają w tym przedmiocie. Sytuacja finansowa ZOSP RP może się jednak nieco zmienić po 1 stycznia 2004 r. (data wejścia w życie większości przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i zmian do ustawy o finansach publicznych). Od tej daty zawieranie umów o dotacje celowe na realizację zadań zleconych będzie następować z uwzględnieniem przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego. Innymi słowy, wszystko wskazuje na to, że ZOSP RP będą dotyczyć przepisy mówiące o otwartym konkursie ofert, choć nie wyklucza to możliwości otrzymania dotacji w innym trybie np. przez złożenie oferty.

OSP i ZOSP RP mogą korzystać z instytucji wolontariatu, czyli nieodpłatnego świadczenia pracy przez osoby fizyczne na podstawie porozumienia i na zasadach określonych w ww. ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Do zadań wykonywanych przez członków OSP i działaczy ZOSP RP przepisy ww. ustawy mogą być stosowane tylko w zakresie nie uregulowanym w ustawie o ochronie przeciwpożarowej i ustawie Prawo o stowarzyszeniach.

czerwiec 2003 r.